

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 02.04.2021
Kabul Tarihi / Date Accepted : 06.08.2021
Yayın Tarihi / Date Published : 15.12.2021

 <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2021..-908237>

SALGIN SÜRECİNİN SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ YETERLİLİKLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Nalan ALTAY¹

ÖZ

2020 yılı başından beri Covid-19 adlı virüs insan sağlığını tehdit etmektedir. Salgına karşı alınan en etkili çözüm ise sosyal ortamlardan uzak durmaktır. Bu nedenle salgın başladığında pek çok faaliyet kısıtlandı. Bu süreçte tüm okul kademeleri yüz yüze ara verdi. Salgının eğitim yaşantımıza vereceği hasarı en aza indirmek için eğitimde dijitalleşme hız kazandı. Bu çalışma, salgın sürecinin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterliliklerini nasıl etkilediğini ortaya koymak için yapılmıştır. Covid-19 salgınının başlamasıyla 2019-2020 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde uzaktan eğitime ani bir geçiş yaşandığı bilinmektedir. Bu yüzden salgının eğitime etkisine yönelik yapılan çalışmaların pek çoğunun bu ani geçişteki etkileri ortaya koymaya yönelik olduğu görülmüştür. Bu nedenle 2020-2021 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında bitiminde öğretmen adaylarının bu yarıyılı kendi yeterlilikleri açısından değerlendirmesi hedeflenmiştir. Bu çalışmada 2020-2021 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında son sınıfta okuyan öğretmen adayları katılımcı grup olarak seçilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması şeklinde desenlenen bu çalışmada veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının salgın sürecinde alan yeterliliklerini ve mesleki becerilerini yeterince geliştiremedikleri ortaya konmuştur. Öğretmen adayları salgın sürecinde EBA TV sosyal bilgiler dersini kendileri için faydalı bulmuş, genel olarak oyun ve etkinliklerle bu platformun daha verimli hale gelebileceğini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, öğretmen adayları, salgın, EBA TV, Covid 19, mesleki yeterlilik

THE EFFECTS OF THE OUTBREAK PROCESS ON THE PROFESSIONAL COMPETENCES OF SOCIAL KNOWLEDGE TEACHERS

ABSTRACT

Almost since the beginning of 2020, the virus called Covid 19 has been threatening human health all over the world. The only way to be protected from the epidemic is to stay away from social environments. For this reason, many human activities, especially educational activities, were restricted. In this process, schools were closed and educational activities began to be carried out by distance education method. The only option for the epidemic to cause the least damage to our education life seems to be digitalization in education. This study was conducted to reveal how the epidemic process affects the teaching competencies of social studies teacher candidates. It is known that with the onset of the Covid-19 epidemic, there was a sudden transition to distance education in the spring semester of the 2019-2020 academic year. Therefore, it has been seen that most of the studies on the effect of the epidemic on education are aimed at revealing the effects of this sudden transition. For this reason, at the end of the 2020-2021 academic year fall semester, it is aimed that teacher candidates will evaluate this semester in terms of their own competencies. In this study, pre-service teachers studying in the final year in the Fall semester of the 2020-2021 academic year were selected as the participant group. In this study, which was designed as a case study, which is one of the qualitative research methods, the data were analyzed by content analysis. It has been revealed that social studies teacher candidates could not sufficiently develop their field competencies and professional skills during the epidemic process. Pre-service teachers found the EBA TV social studies course useful for them during the epidemic, and stated that this platform could become more efficient with games and activities in general.

Keywords: Social studies, teacher candidates, epidemic, EBA TV, Covid 19, professional qualification

¹ Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, nalankad@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0807-7494>

1. GİRİŞ

Tarih boyunca yaşanan salgın hastalıklar ekonomik, sosyal ve kültürel hayatı etkilemiştir. Covid 19 salgını, bunlara ek olarak eğitim hayatını da etkiledi. Salgının yayılma hızını azaltmak için çeşitli önlemler alındı. Bu önlemler kapsamında Millî Eğitim Bakanlığı 2020 yılı mart ayından itibaren temel eğitim ve orta öğretim kurumlarında uzaktan eğitime geçildiğini açıkladı. 2019-2020 Eğitim Öğretim yılının ikinci ara tatili 16-20 Mart 2020 tarihlerinde uygulanmış ve böylece uzaktan eğitim uygulaması 23 Mart'tan itibaren başladı. (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2020a). Bu süreçten sonra EBA (Eğitim Bilişim Ağı), televizyon kanalları oluşturdu ve 23 Mart-15 Mayıs 2020 tarihleri arasında EBA TV İlkokul, EBA TV Ortaokul ve EBA TV Lise kanallarından eğitim gerçekleştirdi (MEB, 2020b).

EBA, 2012 yılında okullarda teknolojiyi yaygınlaştırmak amacıyla uygulamaya konan (Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi [FATİH]) Projesi kapsamında eğitsel e- içeriğin sağlanmasına duyulan ihtiyaç doğrultusunda MEB'e bağlı çevrimiçi bir sosyal platform olarak tasarlanmıştır (Demir vd., 2018). İlerleyen süreçte zenginleştirilen EBA, Mili Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda uzaktan eğitimde Suriye sınırında eğitime ara vermek zorunda kalan okullarda ve Elâzığ depremi sonrası kullanıldı (MEB, 2020c). Covid 19 salgın sürecinde ise Mili Eğitim Bakanlığı ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) iş birliği ile TRT EBA TV İlkokul, TRT EBA TV Ortaokul ve TRT EBA TV Lise olmak üzere üç ayrı kanaldan yayın yapmaya başladı. Böylece tüm örgün eğitim kurumları uzaktan eğitimle tanışmış oldular. Üniversiteler ise 16 Mart 2020'den itibaren üç hafta eğitime ara vermiş (Yüksek Öğretim Kurumu [YÖK], 2020a), 23 Mart 2020 tarihinden sonra eğitim öğretimin kesintiye uğramaması ve uygulamada birlik sağlanması için, eğitim öğretimin dijital ortamda uzaktan eğitim yoluyla yapılmasına karar verildiği açıklanmıştır (YÖK, 2020b).

Uzaktan eğitim, eş zamanlı (senkron) veya farklı zamanlı (asenkron) olarak öğretici ile öğrenenin farklı mekanlarda bulunduğu eğitim ortamıdır (Kaçan & Gelen, 2020). Ortaya çıkan her yeni teknik ve sosyal gelişme gibi uzaktan eğitim uygulamaları da onu uygulayanların düşünce ve davranışlarıyla şekillenen bir süreçtir (Anderson & Dron, 2011). Uzaktan eğitim zaman ve mekân sınırlılıklarının ortadan kalktığı, eğitim materyallerinin ve öğrenme sürecinin öğrenenlerin kullanımına açıldığı; bireylerin kendi bireysel gelişimleri çerçevesinde ilerleyebildiği bir yöntemdir (Telli Yamamoto & Altun, 2020). Moore ve Kearsley'e göre (2012) uzaktan eğitim, eğitim-öğretim faaliyetlerinin planlı yapıldığı, basılı ya da elektronik materyallerin kullanıldığı, öğretici ve öğrenenlerin farklı zaman ve mekânda yer aldığı bir öğrenme ortamıdır. Demirel (2012) ise uzaktan eğitimin kısıtlama ve sınırlılıkların bulunduğu durumlarda, eğitim-öğretim sürecinde öğreticiler ile öğrenenler arasında etkileşimin önceden hazırlanmış ortamlarda belirli bir merkezden sağlandığı bir öğretim yöntemi olarak tanımlar. Alanyazındaki bu tanımlamalardan yola çıkarak uzaktan eğitimin temel özelliklerini eş zamanlı veya farklı zamanlı sürdürülebilir, döneminin bilgi teknolojilerinin kullanıldığı, öğrenen ile öğreticinin yüz yüze gelmediği bir öğrenme ortamı olarak tanımlayabiliriz.

Uzaktan eğitim zaman ve mekân kısıtlaması sorununu çözmeye, farklı eğitim seçenekleri sunma, fırsat eşitliği tanıma, maliyeti azaltma, eğitim ortamını zenginleştirme, öğrenciye serbest bir alan sağlama gibi avantajlar sunar (Kaya, 2002). Uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitim arasında öğrenme ve başarı düzeyi arasında önemli farklılıkların bulunmadığı; ancak uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimi desteklemek için kullanılmasının daha yararlı olduğu düşünülmektedir (Haşiloğlu vd., 2020). Örgün öğretime ulaşma olanağı bulunamadığı durumlarda başvurulanan uzaktan eğitim Covid 19 salgınının yaşandığı bu dönemde örgün eğitimin yapılamaması nedeniyle bir çözüm olarak sunulmuştur (Berg & Simonson, 2016). Bu süreçte bilgisayar ve internet teknolojilerinde geline nokta eğitimin internet üzerinden çeşitli ortamlar aracılığı ile yapılması sonucunu doğurmuştur. Geline noktada hemen hemen tüm üniversitelerin salgın sürecinde öğrencilerine uzaktan eğitim yoluyla ulaştığı görülmektedir. Uzaktan eğitim örgün eğitimin yapılamadığı durumlarda ya da örgün eğitimi desteklemek için uygulanan bir yöntemken içinde bulunduğumuz salgın sürecinde tüm eğitim öğretim kademelerinde uygulanması zorunlu olmuştur. Salgın gibi zorlayıcı durumlar karşısında ise içinde bulunduğumuz durum "acil uzaktan eğitim" olarak isimlendirilmektedir. Acil uzaktan eğitimde temel amaç, acil bir durum ortaya çıktığında hızlı ve güvenli bir şekilde eğitim ve öğretim hizmetine öğrencinin erişmesini sağlamaktır (Hodge vd., 2020).

Uzaktan eğitim 19. yüzyıla kadar uzanan bir geçmişe sahiptir. Uzaktan eğitim ilk kez 1892 yılında ABD'de yetişkinlere yönelik posta yoluyla gerçekleştirilmiştir (Moore & Kearsley, 2012). 1960'lı yıllarda ise Avrupa'da televizyonlar uzaktan eğitimde kullanılmaya başlanmış (Bates, 2015); 2000'lerde internetin yaygınlaşması ve mobil teknolojilerin eğitimde kullanılması süreci yaygınlaştırmıştır. Günümüzde ise açık ve uzaktan öğrenme çevrimiçi ağ teknolojileri odaklı, her zaman her yerde ulaşılabilen öğrenme süreçlerini kapsayan eğitsel kuramlar, kavramlar ve modeller gibi soyut teknolojiler ile öğrenme sürecinde sınırlılıkları kaldıran, etkileşim fırsatları sunan, öğrenme süreçlerini bireyselleştiren ve sosyal öğrenmeyi destekleyen somut teknolojilerden oluşmaktadır. (Bozkurt, 2019).

Türkiye'de uzaktan eğitim ilk kez 1927'de okuma yazma bilmeyen kimselere yönelik planlanmış; ancak ülkede okur-yazar oranının düşük olması nedeniyle uygulanamamıştır (Alkan, 1987). 1960'lı yıllara kadar pek çok kez

gündeme gelmiş ve 1960-1980 yılları arasında sınırlı ölçüde uygulanmıştır. 1980’li yıllarda ise Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinin kurulmasıyla geniş bir uygulama sahası edinmiştir (Bozkurt, 2017). Covid 19 salgını ülkemizde başladığında YÖK Türkiye üniversitelerinde 123 üniversitede Uzaktan Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi (AUZEM) olduğunu açıklamıştır (YÖK, 2020b).

Alanyazında Covid 19 salgını sürecinin eğitim üzerindeki etkilerine ilişkin çalışmalar yer almaktadır. Görgülü Arı ve Kanat (2020) sosyal bilgiler ve fen bilgisi öğretmen adaylarının salgın sonrası sosyal ilişkilerinde azalma gibi olumsuzlukların yaşanabileceğini belirtmiş; bunun yanı sıra çevirim içi derslerde ise öğretmen adaylarının önemli ilerlemeler kaydettiklerini ortaya koymuştur. Çakın ve Akyavuz (2020) salgın sürecinde öğretmenlerin öğrencileri motive etmek için uğraştıkları; öğrencilerin öğrenmeleri konusunda sorunlar yaşadıklarını tespit etmiştir. Günbaş ve Gözüküçük (2020) Covid 19 salgın sürecinde velilerin EBA’ya giriş, canlı derslere katılma, internet bağlantısı gibi konularda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Düzgün ve Sulak (2020) uzaktan eğitimin orta düzeyde başarılı olduğunu; öğretici olmakla beraber yeterince etkili bir öğrenme şekli olmadığını ortaya koymuşlardır. Gürel ve Er (2020) salgın karşısında öğretmen adaylarının sorumluluk, duygudaşlık, yardımlaşma, saygı, duyarlılık gibi değerlere önem verdiğini ortaya koymuşlardır. Yolcu (2020) salgın boyunca uygulanan uzaktan eğitimde öğrencilerin büyük oranda bilgisayar, internet gibi teknik olanaklara sahip olmadıklarını, uzaktan eğitim için hazırbulunmuşluk düzeylerinin düşük olduğuna dikkat çekmiştir. Lisansüstü öğrencileri ise uzaktan eğitim uygulamalarında ders kayıt ve materyallerinin ulaşılabilir olması, öğretim elemanlarıyla iletişimin kolaylaşması, ekonomik oluşu gibi nedenlerle verimin arttırdığı düşünülmektedirler (Genç vd., 2020). Moçoşoğlu ve Kaya (2020) ise öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum düzeyleri ile yaş, kıdem ve istihdam türü değişkenleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Baysal vd. ise EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin okul öncesi öğrenci velileri ile ilgili çalışma yapmıştır. Bir yıldan uzun bir süredir uzaktan eğitimle hem alan bilgisi hem de mesleki beceri öğrenmeye çalışan sosyal bilgiler öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin sürece ilişkin görüşlerinin önemli olduğu düşünülmüştür. Hem yüz yüze hem de uzaktan eğitimi deneyimleyen öğretmen adaylarının alan bilgisi ve mesleki beceri boyutunda salgından nasıl etkilendikleri ortaya konmaya çalışılmıştır.

1.1. Araştırmanın amacı

Salgın sürecinde uzaktan eğitimin sosyal bilgiler öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleki yeterliliklerini nasıl etkilediğine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılan bu çalışmada altı alt problem ortaya konmuştur:

- 1- Sosyal bilgiler öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin salgın sürecinde alan derslerini izleme sıklığı nasıldır?
- 2- Sosyal bilgiler 4. sınıf öğrencilerinin mesleklerine yönelik yayımları okuma sıklığı nasıldır?
- 3- Salgın süreci sosyal bilgiler 4. sınıf öğrencilerinin alan yeterliliğini nasıl etkilemiştir?
- 4- Salgın süreci sosyal bilgiler 4. sınıf öğrencilerinin mesleki yeterliliğini nasıl etkilemiştir?
- 5- Salgın sürecinde sosyal bilgiler 4. sınıf öğrencilerinin EBA TV sosyal bilgiler dersi hakkında düşünceleri nasıldır?
- 6- Sosyal bilgiler 4. sınıf öğrencilerinin EBA TV sosyal bilgiler dersinin daha etkili olabilmesi için önerileri nelerdir?

1.2. Araştırmanın önemi

Salgın gibi olağanüstü durumlar, bilgisayar teknolojisinin gelişimi ve teknolojinin salgın sonrasında daha etkili kullanılacağına dair tahminler uzaktan eğitim uygulamaları ve bu alanda alt yapının iyileştirilmesi sorununu gündeme getirmektedir. Salgın süreci eğitimin pek çok alanında olduğu gibi öğretmen adaylarının hizmet öncesi bilgi ve beceri öğrenme düzeylerini de etkilemiştir. Bu çalışma ile sosyal bilgiler öğretmen adaylarının salgın sürecinde mesleki bilgi ve becerilerini nasıl etkilediğini ortaya koyarak alanyazına katkı sağlamayı hedeflemektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu çalışmada öğretmen adaylarının salgın sürecinde mesleki yeterliklerine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amaçladığı için nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve çalışma durum çalışması olarak desenlenmiştir. Bir olayın, bir durumun tanımlanıp analiz edilmesi olarak ifade edilen durum çalışması bireylerin bir konu hakkındaki deneyimlerini ve kendi bakış açılarını ortaya koymak için yapılır (Merriam, 2013). Burada durum, uzaktan eğitimin 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılı güz döneminde 4 sınıfta okuyan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerine etkileridir. Araştırma verileri 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılının bahar döneminde toplanmıştır. Böylece güz döneminin tamamlanması neticesinde öğretmen adaylarının güz dönemini bir bütün olarak değerlendirebilecekleri düşünülmüştür.

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Çalışmada katılımcı grubunu 2020-2021 Eğitim Öğretim yılı güz döneminde bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinin sosyal bilgiler öğretmenliği 4. sınıfında öğrenim gören 24 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adayları çalışmaya gönüllü olarak katılmışlardır. Katılımcı grubun belirlenmesinde amaçlı örneklem tekniği uygulanmıştır. Amaçlı örneklem, çalışma grubunun araştırmacı tarafından araştırmanın amacına göre oluşturulmuş kısıtlar çerçevesinde belirlendiği bir tekniktir. Çalışmaya 15 kadın, 9 erkek öğretmen adayı katılmıştır. Katılımcıların %62,5'i (15) kentte; %25' (6)'i köyde, %12,5 (3)'i kasabada ikamet etmektedir. Araştırmada katılımcıların kimlik bilgilerinin gizliliğinin sağlanması amacıyla verilerin sunumunda katılımcıların isimleri yerine Ö.1, Ö.2, Ö.3.....Ö.24 şeklinde kodlar kullanılmıştır

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veri toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme, nitel araştırmalarda kullanılan yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşme türlerinin karışımı olup hem belirgin hem de açık uçlu soruları içermektedir (Merriam, 2013). Görüşme soruları oluşturulurken alanyazından yararlanılmıştır. Sorular alanda çalışan bir akademisyenin görüşü alınarak düzenlenmiştir. Salgın sürecinde öğretmen adayları ile yüz yüze değil, genel ağ bağlantısı üzerinden sesli görüşmelerle veriler toplanmıştır. Görüşmenin yalnızca 2020-2021 Eğitim Öğretim yılı güz dönemini kapsadığı vurgulanmış; değerlendirmelerini bu yönde yapmaları istenmiştir. Gerçekleştirilen araştırma çerçevesinde, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan izin alınmıştır. Araştırmada katılımcılara alınan cevapların gizlilik ilkesi çerçevesinde, elde edilen verilerin bilimsel araştırma dışında kullanılmayacağı belirtilmiştir.

2.4. Verilerin analizi

Görüşme sonucunda elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi yönteminde elde edilen veriler önce kavramsallaştırılır, bu kavramlar bir mantık çerçevesinde düzenlenir ve bu kavramları açıklayan kategoriler oluşturulur (Yıldırım & Şimşek, 2013). Çözümleme sürecinde görüşme formunda yer alan tema başlıkları altındaki ifadeler her bir katılımcı için araştırmacı tarafından birkaç kez okunmuş birbiriyle benzerlik gösteren ifadeler (kod) sınıflandırılmıştır. Daha sonra bu ifadelerle uygun kategoriler (alt tema) oluşturulmuştur. Her bir kategori daha önce belirlenen tema başlıkları altında verilmiştir. Temalar, kategoriler ve kategorilere ait kodlar şekil olarak sunulmuştur. Ayrıca kategorilerin frekans değerleri ile her bir koda ilişkin kullanılan temsil şekilleri üzerinde belirtilmiştir. Katılımcıların kendi ifadelerinden alıntılar nakledilerek inandırıcılık sağlanmıştır (Patton, 2018).

2.5. Araştırmanın etik izni

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

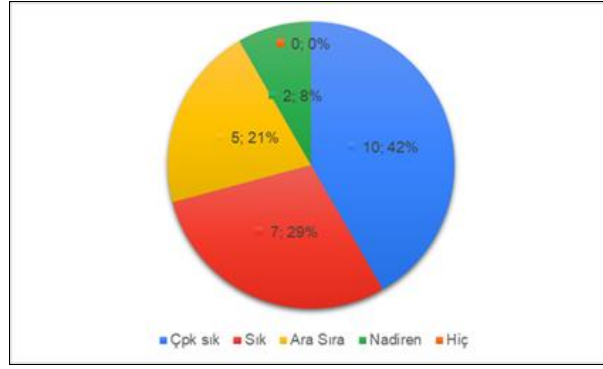
Etik değerlendirme kararının tarihi: 01/04/2021

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-52832

3. BULGULAR

3.1. Öğretmen adaylarının salgın sürecinde fakültenin uzaktan eğitim derslerini izleme durumu

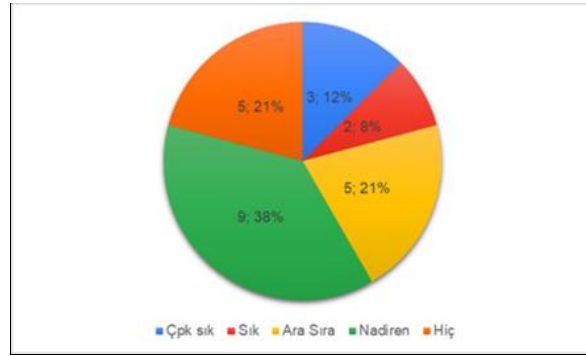
Dersleri öğretmen adaylarının %42'si (10) çok sık; %29 (7)'i sık; %21' (6)'i ara sıra %8 (2)'i nadiren izlemişlerdir. Dersleri izlemeyen öğretmen adayı yoktur.

Şekil 1. Öğretmen adaylarının salgın sürecinde uzaktan eğitim derslerine katılım sıklığı

3.2. Öğretmen adaylarının salgın sürecinde meslekleri ile ilgili yayın okuma sıklığı

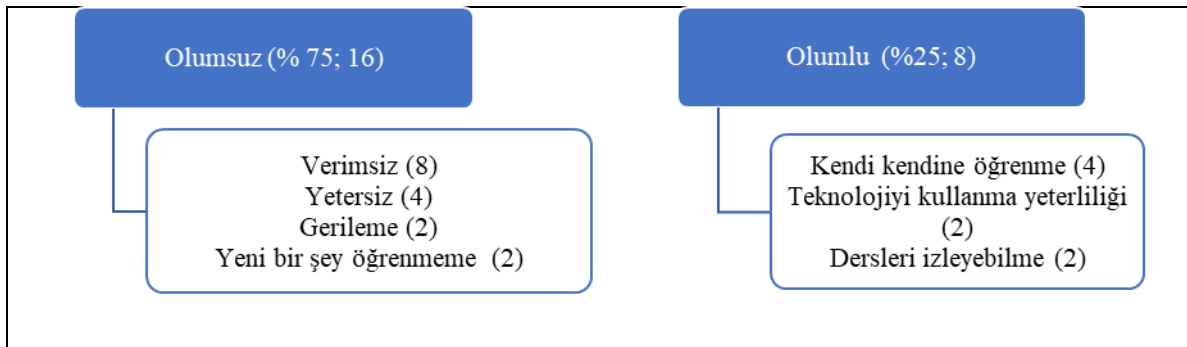
Öğretmen adaylarının meslekleri ile ilgili %12 (3)'ü çok sık, %8 (2)'i sık; %21 (5)'i ara sıra, %38 (9)'i nadiren yayın okumuştur. Öğretmen adaylarının %21 (5)'i ise bu süreçte hiç yayın okumamıştır.

Şekil 2. Öğretmen adaylarının salgın sürecinde mesleki yayın okuma sıklığı

3.3. Öğretmen adaylarının salgın sürecinde alan yeterliliğine ilişkin görüşleri

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının alan yeterliklerine ilişkin görüşleri hakkında iki alt tema tespit edilmiştir. Bu alt temalara ait frekans ve yüzde (%) değerleri ve alt temalara ilişkin kodlar Şekil 3'te verilmiştir.

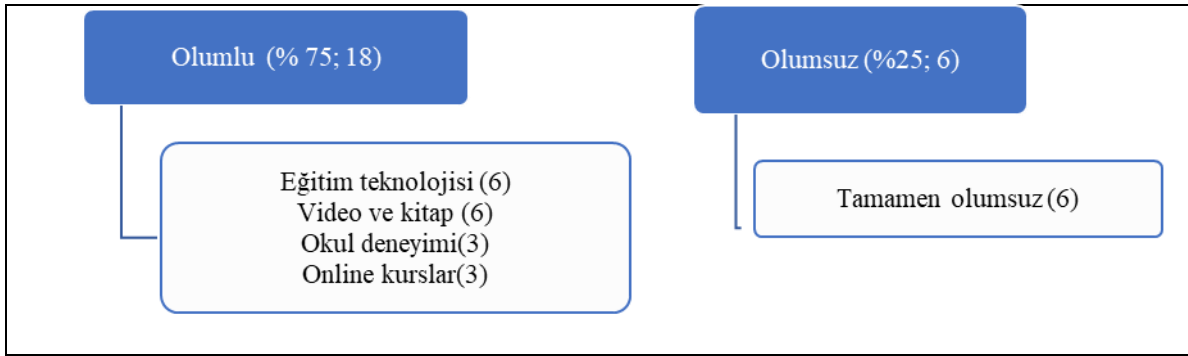
Şekil 3. Öğretmen adaylarının salgın sürecinde alan yeterliliğine ilişkin görüşleri

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının büyük bir kısmı (%75) salgın sürecinde uzaktan eğitimin onların, alan bilgisine olumsuz yönde etki ettiğini belirtmişlerdir. Bu alt temada, uzaktan eğitimle verilen öğretimin verimsiz (8), yetersiz (4), gerilemeye neden olan (2) ve yeni bir şey öğretmeyen (2) şeklinde kodlar ortaya çıkmıştır. Örneğin salgın sürecinde uzaktan eğitimin verimsiz geçtiğini düşünen Ö.3 “Uzaktan eğitim sürecindeki derslerde kendimi yeterince ifade edemedim. Uzaktan eğitimde ne kadar çaba olursa olsun yüz yüze eğitim kadar verimli olmuyor.” Ö.11 uzaktan eğitim sürecinde alan bilgisinin eksik kaldığını belirtmiştir: “Derslerin uzaktan olmasının bize zarar verdiğini düşünüyorum. Bazı derslerde yeteri kadar donanıma sahip olmadığımı düşünüyorum.” Ö. 24 ise olanaklarının uzaktan eğitimde dersleri takip etmeyi engellediğini belirtip “Olumsuz etkiledi; çünkü şartlardan dolayı çoğunlukla derslere bile giremedim. Kendimi halen 2. sınıf seviyesinde bir öğrenci olarak görüyorum.” şeklinde düşünmektedir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının %25 (8)'i ise uzaktan eğitim sürecinin alan bilgilerini olumlu etkilediği yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu alt temada kendi kendine öğrenmenin daha etkili olduğu (4), teknolojiyi alan bilgisinde kullanarak öğrenmenin etkililiği (2) ve uzaktan eğitim sürecinde ders takiplerinin yeterliliği (2) şeklinde kodlar ortaya çıkmıştır. Ö.3 uzaktan eğitimin “Eve kapanmış olmak akademik yazılar okumam açısından olumlu oldu. Ne şekilde araştırma yapmam gerektiğini daha iyi öğrendim. Yaratıcı düşünmeye teşvik etti.” şeklinde kendini ifade etmiştir. Ö.8 ise uzaktan eğitimin bu alanda deneyimini artırdığını belirtmiştir: “Eba, zoom, teams gibi uygulamaları alanımda daha iyi kullanmaya başlamam beni mutlu etti.” Bir başka öğretmen adayı olan Ö.15 sosyal bilgilerin zaten yaşamı yansıttığını ve böyle bir süreci yaşamının alan bilgisini olumsuz etkilemediğini “olumsuz etkilemedi, aksine sosyal bilgiler benim hayatımı devam ettiren yaşadığım bilgilerdir, hayatımın her yerinde var” sözleri ile ifade etmiştir.

3.4. Öğretmen adaylarının salgın sürecinde mesleki beceri alanında yeterliliklerine ilişkin görüşleri

Öğretmen adaylarının tamamı salgın sürecinin mesleki becerilerini olumsuz etkilediği yönünde görüş belirtmişlerdir. Ancak bir kısım öğretmen adayı bu alanda yeterliliğini arttırmak için herhangi bir şey yapmamışken, bir kısmı kendi çabaları ile yeterliliğini arttırmaya çalışmış ve süreçten olumsuz etkilenmemek için çabalamıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki beceri yeterliklerine ilişkin görüşleri hakkında iki alt tema elde edilmiştir. Bu alt temalara ait frekans ve yüzde (%) değerleri ve alt temalara ilişkin kodlar Şekil 4’te verilmiştir.

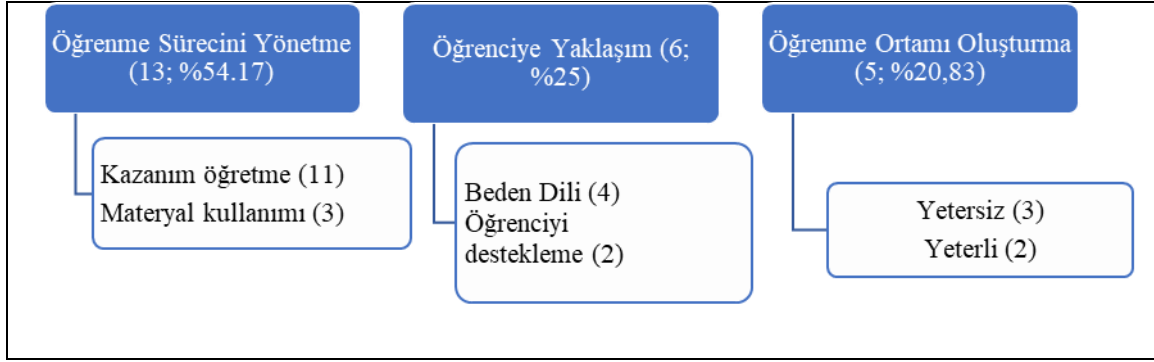

Şekil 4. Öğretmen adaylarının salgın sürecinde mesleki becerilerine ilişkin görüşleri

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının büyük bir kısmı (%75) salgın sürecinin öğretmenlik becerilerini olumsuz etkilememesi için çaba göstermiştir. Bu alt temada eğitim teknolojisi alanında (6), videolar izleme ve yayın okuma (6), okul deneyimi dersine düzenli katılma (3) ve çevrimiçi kurslar (3) ile yetkinliğini geliştirme çabası olmak üzere dört kod tespit edilmiştir. Ö.2 sürecin mesleki becerisini olumsuz etkilediğini belirtip “ancak alanımla ilgili zoom üzerinden yapılan çeşitli dersleri takip ettim. Uzaktan eğitim günlük ders programı hazırladım. Uzaktan eğitim derslerinde uygulamak üzere eğitsel video oyun etkinlikleri tasarladım.” diyerek süreci kendi lehine çevirmeye çalışmıştır. Ö.7 ise “Gerek staj için görüştüğüm hocamdan gerekse EBA TV den izlediğim derslerle ilgili ders işleniş hakkında yeterli bilgiye ulaştığımı düşünüyorum.” şeklinde düşünmektedir. Ö.7. okul deneyimi dersini takip etmenin ve program dahilinde verilen çalışmaların mesleki becerisini artırdığını düşünmektedir. Ö.12 “Online kurslara katılarak, mesleğimle ilgili kitap okumaya daha çok vakit ayırarak yeterliliğimi geliştirmeye çalıştım.” Ö.20 ise “Olumsuz etkilerini en aza indirmek için mesleğimle ilgili çeşitli filmler izledim, dergileri inceledim ve ders kitaplarını okudum.” şeklinde süreci değerlendirmiştir. Ö.24 ise bu süreçte “Uzaktan eğitim ile eğitim üzerine sertifikalar aldım; seminerlere katıldım.” diyerek salgından olumsuz etkilenmemeye çabalamıştır. Salgın döneminde öğretmenlik becerilerini tamamen olumsuz etkilediğini ifade eden öğretmen adayı ise 8 (%25)’dir. Örneğin Ö.3 “Çok olumsuz, kendimi geliştirmek adına hiçbir şey yapamadım.” derken; Ö.23 “Maalesef olumsuz, keşke çok şey yapabilseydim. Salgın beraberinde bunalım da getirdi. “şeklinde değerlendirme yapmıştır.

3.5. Öğretmen adaylarının salgın sürecinde öğretmenlik mesleki yeterliliklerini geliştirmede EBA TV hakkındaki görüşleri

Öğretmen adaylarının salgın sürecinde mesleki yeterliliklerini geliştirmek için izledikleri EBA TV Sosyal Bilgiler derslerine ilişkin görüşleri hakkında üç alt tema ortaya çıkmıştır. Bu alt temalara ait frekans ve yüzde (%) değerleri ve alt temalara ilişkin kodlar Şekil 5’te verilmiştir.

Şekil 5. Öğretmen adaylarının salgın sürecinde mesleki yeterliliklerini geliştirmede EBA TV hakkındaki görüşleri

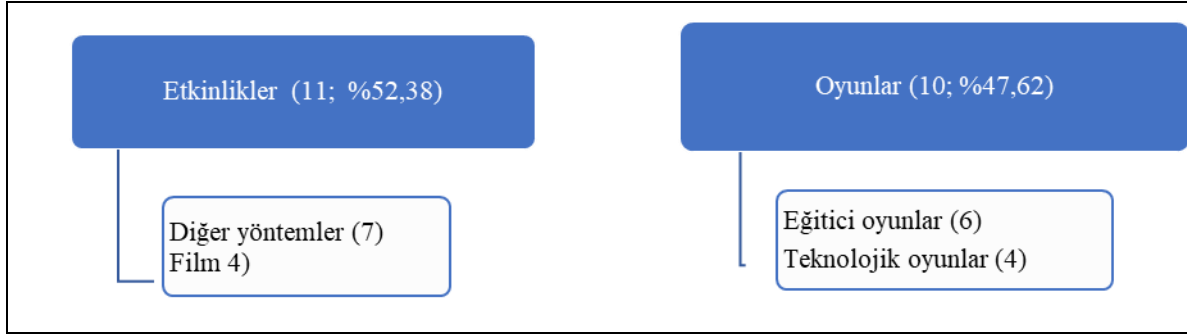
EBA TV sosyal bilgiler derslerini izleyen sosyal bilgiler öğretmen adaylarının %54,17 (11)'si öğrenme sürecini yönetme alt teması hakkında görüş belirtmiştir. Bu alt temada EBA TV'deki sosyal bilgiler derslerinin kazanım öğretme konusunda öğretmen adaylarını olumlu yönde etkilediği ortaya çıkmıştır. Bu alt temada 11 öğretmen adayı görüş belirtmiştir. Nitekim Ö. 5 "Uzaktan eğitim sisteminde etkileşimin daha kısıtlı olmasına rağmen kazanımların öğretilmesi anlamında yararlandım." şeklinde görüş belirtmiştir. Düz anlatımla da olsa kazanımın öğretilmesi sürecinde EBA TV derslerini izlemeyi yararlı bulan Ö. 6 "Öğrenciler için düz anlatımın çok verimli veya etkili olduğunu düşünmüyorum. Ancak kazanımların işlenişinde çocukların gelişim dönemleri ve hazırbulunmuşluklarına dikkat edilmişti." diyerek görüşlerini ifade etmiştir. Ö.9 "Öğretmenlerin yaptığı etkinlikleri ve öğrencilere aktarış şekillerini oldukça başarılı buluyorum." şeklinde değerlendirmiştir. Ö.15 ise "Dersler öğrencilerin seviyelerine göre anlatılmakta, sorular çözülerek dersler verimli işlenmektedir. Ben bu açıdan kendim için faydalı buldum" diyerek değerlendirmiştir. Ö.22 ise sosyal bilgiler dersinde kazanımların işleniş ve öğretiliş konusunda EBA TV'yi yararlı bulduğunu belirtmiş ve eklemiştir: "Sözel bir ders olduğu için kazanımları işleniş biçimi faydalı oldu." Ö.25 ise "Yüz yüze eğitim süreci olsaydı daha yararlı olurdu tabi. Ancak kazanımların anlatım şekli faydalıydı. Pek çok şey öğrendim." şeklinde düşünmektedir. Materyal kullanımı konusunda EBA TV'yi etkili bulan Ö.25 ise görüşlerine şöyle devam etmiştir: "Haritalar, görsellerle zenginleştirildiği için etkili bir öğrenme gerçekleşiyor."

EBA TV dersleri her ne kadar uzaktan eğitimle sürdürülse de kullanılan dilin öğrencinin gelişimini ve tutumunu destekler nitelikte olması, kullanılan ses tonu, hitap şekli öğretmen adaylarını etkilemiştir. Nitekim öğretmen adaylarının %25'i öğrenciye hitap, konuşma biçimi gibi alanlarda EBA TV sosyal bilgiler derslerini faydalı bulmuştur. "Genel olarak bir konu öğretilirken o konuyla ilgili beceriye vurgu yapılmaktadır." diyen Ö. 12 öğrencinin gelişimini desteklenmeye çalışıldığına vurgu yapmıştır. Ö.16 EBA TV derslerinin yüz yüze eğitim kadar kendisi için faydalı olmadığını düşünmekle beraber, öğrenciye yaklaşım konusunda kendisine katkı sağladığını şöyle ifade etmiştir: "Öğretmen araştırma becerisi için konu başında veya sonunda öğrencileri araştırmaya sevk etmek adına çeşitli sorularla merak duygusu oluşturuyor. Ders içerisinde de çeşitli sorularla gerçek sınıf ortamı gibi öğrenciyi derse katmaya çalışıyor." "Derslerde kullanılan slayt ve videolar öğrencilerin dikkatini çekecek şekilde oluşturulmuştu. Genel olarak öğretmenlerin ses tonu, jest ve mimiklerini etkili şekilde kullanarak dersleri dikkat çekici hale getirmesi ilgimi çekti." diyen Ö.16 EBA TV sosyal bilgiler derslerini kendi mesleki gelişimi için olumlu değerlendirmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adayları EBA TV derslerini öğrenme ortamı oluşturma yeterliliği açısından da değerlendirmiştir (%20,83). Bu alt temada 5 (beş) öğretmen adayı görüş belirtirken; bunların 3'ü öğrenme ortamının yetersiz; 2'si ise yeterli olduğuna ilişkin düşünce belirtmiştir. Örneğin; Ö.4 "Birkaç sosyal bilgiler dersi videosunu izleme fırsatım oldu fakat yeterli bir uygulama olduğunu düşünmüyorum. Dersler sıkıcı ve tek düze geçiyor. Öğretmen konuya hâkim değil ve elindeki nottan yardım alıyor. Uygulama olarak güzel düşünülmüş fakat pratikte öğrenmeyi iyi bir oranda sağladığını düşünmüyorum" diyerek eleştiride bulunmuştur. Ö.7 "Yetersiz buluyorum etkinlikler uygulayabilirler bunun için çok fazla uygulama mevcut öğretmenlerin bu konuda kendilerini geliştirmeleri gerekiyor." olumsuz değerlendirme bulunmuştur. Ö.19 ise "Yüz yüze kadar olmasa da etkili olduğunu düşünüyorum." şeklinde olumlu değerlendirmiştir.

3.6. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarını EBA TV sosyal bilgiler derslerinin iyileştirilmesine yönelik önerileri

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının EBA TV içeriklerine yönelik önerileri hakkında iki alt tema tespit edilmiştir. Bu tema başlığı altında üç öğretmen adayı "fikrim yok" şeklinde yanıt vermiştir. Bu nedenle 21 öğretmen adayının görüşleri değerlendirmeye alınmıştır. Bu alt temalara ait frekans ve yüzde (%) değerleri ve alt temalara ilişkin kodlar Şekil 6'te verilmiştir.

Şekil 6. Öğretmen adaylarının EBA TV sosyal bilgiler derslerinin iyileştirilmesine yönelik önerileri

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının EBA TV derslerine yönelik etkinliklerin iyileştirilmesi (%52,38) ve çeşitli oyunların işlenişe dahil edilmesi yönünde görüş belirttiği görülmektedir. Etkinlikler alt teması hakkında görüş belirten öğretmen adayları düz anlatım dışında farklı yöntem ve tekniklerin uygulanması (7) ve çeşitli filmler (4) tasarlanarak dersin daha etkili olarak işlenebileceğini düşünmektedir. Örneğin; “Ders işlenişinde birden fazla öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanılabilir.” diyen Ö. 6 düz anlatımın dersi monotonlaştığını da belirtmiştir. Ö.14 “Ders içerikleri ile TRT ve MEB birlikte ilgili kazanım için çizgi filmler hazırlayabilir” şeklinde düşünmektedir. Başka bir öğretmen adayı ise şunu ifade etmiştir: “Madem öğrenciler evlerinden izlemek zorunda dersleri; o halde dersler müzelerde, açık alanlarda işlenebilir” (Ö.17).

EBA TV'nin sosyal bilgiler dersinin daha etkili olabilmesi için ders içeriklerinin oyunlaştırılmasının yararlı olacağını öneren Ö. 9 görüşlerine şunları eklemiştir: “Öğrencilere derslere uygun olarak bir oyun platformu hazırlanır ise öğrenciler eğlenerek öğrenebilir.” Ö. 15 ise “Öğrencilere yönelik çok kullandıkları örneğin kahoot, wordwall uygulamaları ile etkinlikler düzenlenebilir” şeklinde öneride bulunmuştur.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Sosyal bilgiler 4. sınıf öğretmen adaylarının 2020-2021 Eğitim Öğretim Yılı güz yarısında öğretmenlik yeterliliği kazanmalarına ilişkin yapılan bu çalışmada elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara ilişkin öneriler şunlardır:

Salgın süreci boyunca öğretmen adaylarının alanları ile ilgili öğretim elemanlarınca verilen dersleri takip ettikleri ortaya çıkmıştır. Ancak derslerin takip edilme sıklıkları değerlendirildiğinde; sosyal bilgiler öğretmen adaylarının %29'u ara sıra ve nadiren cevabını vermiştir. Bu durumun temel nedeni internet erişiminde yaşanan zorluklar olabileceği gibi; öğretmen adaylarının kişisel tercihi de olabilir. Nitekim salgın sürecinde derslere devam zorunluluğunun bulunmaması da bu nedenlere eklenebilir. Yılmaz-İnce vd. (2020) çalışmalarında öğrencilerin bilgisayar ve internet gibi teknik donanıma sahip olma durumlarının onların uzaktan eğitim hakkındaki görüşlerini belirlediğini ifade etmiştir.

Salgın sürecinde öğretmen adaylarının meslekleri ile ilgili yayınları okuma sıklığı oldukça düşüktür. Genel olarak ülkemizde okuma alışkanlığının düşük olduğu bilinmektedir. Ancak evde kalmanın zorunlu olduğu salgın sürecinde okumaya yönelik yeterince zaman ayırılabilirliği düşünülmektedir. Öğretmen adaylarının KPSS'ye hazırlanıyor olmalarının okuma sıklıklarını etkilemiş olabileceği düşünülebilir. Ancak özellikle son sınıfa devam eden öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik okumalar yapmaması kendilerini yetiştirme sürecinde olumsuz bir durumdur. Bu sonuçlar alanyazındaki diğer bulgularla da örtüşmektedir. Örneğin Erdağı (2019) öğretmen adaylarının okuma alışkanlıklarını orta düzeyde bulmuş; bu durumun nedeni olarak teknoloji kullanmalarını göstermiştir. Kuşdemir vd. (2020) de öğretmen adaylarının okuma kültürünü orta düzeyde olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Öğretmen adayları salgın sürecinde alan yeterliliklerini olumsuz yönde etkilendiğini düşünmektedir. Uzaktan eğitim yüz yüze eğitimin yerini tutmamaktadır. Utomo (2020) Endonezya'daki üniversite öğrencilerinin yarısından fazlasının salgın boyunca yapılan uzaktan eğitimden memnun kalmadığını ortaya koymuştur. Keskin ve Özer, (2020) salgın sürecinde uzaktan eğitimin üniversite öğrencilerinin teorik bilgi ve genel kültürlerine orta düzeyde katkı sağladığını; öğrenilenin çabuk unutulduğunu ve eğitimler sırasında teknik aksaklıklar oluştuğunu ifade etmiştir. Yılmaz-İnce vd. (2020) ise çalışmalarında öğrencilerin bilgisayar ve internet gibi teknik donanıma sahip olma durumlarının onların uzaktan eğitim hakkındaki görüşlerini olumlu yönde etkilediğini ifade etmiştir. Bu durumun nedeni öğretmen adaylarının okul ortamından uzak kalmaları, evde öğrenme konusunda deneyimsiz olmaları, derse odaklanma güçlüğü yaşamaları, tüm aile bireylerinin evde olduğu bir ortamda farklı uyaranlara maruz kalmaları, dikkatlerine derse toplayamamaları şeklinde yorumlanabilir. Uzaktan eğitimde öğrenci yeterliliğini azaltan faktörler üzerine yeni çalışmaların yapılması ve elde edilen bulgular ışığında uzaktan eğitimin niteliğinin artırılması önerilebilir. Bu süreçte uzaktan eğitimden öğrencilerin daha az etkilenmesi için öğretim elemanlarına uzaktan eğitim süreçlerinde uygulanacak yöntem, teknik ve stratejilerle ilgili eğitimler verilebilir.

Nitekim salgın bitse bile uzaktan eğitim sürecinin yüz yüze eğitimi desteklemek adına devam edebileceği öngörülmektedir. Bu nedenle salgın sonrası okulların bu sürece uyum sağlamaya yönelik hazırlıklar yapılması gerekebilir. Üniversitelerin de dijital öğrenme alanında daha yetkin hale gelmeleri için teknik alt yapılarını güçlendirmeleri ve öğretim elemanlarını dijital eğitim alanında yetiştirmesi gerekebilir. Dijitalleşmenin yaygınlaştığı bu süreçte eğitim-öğretim alanında dijital okuryazarlık becerisinin tüm eğitim kademelerinde eğitim öğretim sürecini devam ettiren çalışanlara kazandırılması yararlı görülmektedir.

Sosyal bilgiler öğretmen adayları salgın sürecinde öğretmenlik mesleğine yönelik becerilerini geliştiremediklerini düşünmektedirler. Dördüncü sınıfa devam eden öğretmen adayları okul deneyimi, öğretmenlik uygulaması gibi kendilerini mesleğe hazırlayan derslerin uygulamalı kısmını Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokullarda kendilerine rehberlik yapan branş öğretmenleri gözetiminde gerçekleştirmekte idiler. Salgının öğretmen adaylarının okul deneyimi kazanmasını olumsuz etkilediği görülmektedir. Ancak öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu bu süreçte mesleki becerilerini geliştirmeyi başardığını düşünmektedir. Nitekim Er-Türküresin (2020) öğretmen adaylarının yüz yüze eğitimi tercih ettiğini, uzaktan eğitimin tek başına üstünlüğünden veya başarısızlığından söz edilemeyeceğini, olağanüstü durumlarda kullanılacak bir yöntem olduğunu ortaya koymuştur. Eti ve Karaduman (2020) salgın sürecinde öğretmen adaylarının mesleki yetersizlik yaşadığı ve gelişmeye ihtiyaç duyduklarını ortaya koymuştur. Bu çalışmada da öğretmen adayları uzaktan eğitimden hoşnut olmasalar da sürece geçici olarak uyum sağlamaya çalışmışlardır. Öğretmen adayları eğitim teknolojileri ve web araçlarının eğitimde kullanımı konularında kişisel gelişim sağlamışlardır. Andoh vd. (2020) çalışmalarında uzaktan eğitim sürecinin üniversite öğrencilerinin teknolojik yeterliliği üzerinde olumlu etkisine dikkat çekmiştir. Salgın sürecinde yaşanan zorlukların çözümünde en önemli çözüm dijitalleşme olarak dayatılması Coeckelbergh (2020) tarafından da dile getirilmiştir.

Genel ağ üzerinden izlenen videolar ve okunan yayınlar da öğretmen adaylarının mesleki becerilerini geliştirmelerinde onları olumlu yönde desteklemiştir. Okul deneyimi dersi kapsamında danışman akademisyenle yürütülen teorik dersler ve EBA TV üzerinden izlenen sosyal bilgiler derslerinin de salgın sürecinde mesleki beceriyi artırdığı düşünülmektedir. Öğretmen adayları mesleklerine yönelik çevrimiçi kişisel gelişim kurslarına da katılarak mesleki gelişimlerini desteklemişlerdir.

Salgın sürecinde okul deneyimini TRT EBA TV'deki sosyal bilgiler derslerini izleyerek kazanmaya çalışan öğretmen adaylarının yarısından fazlası bu dersleri kazanım öğretme ve materyal kullanımına ilişkin yararlı bulmuştur. EBA TV 9. sınıf tarih derslerinin öğretmen görüşlerine göre incelendiği Şahin ve Erman'a (2019) ait çalışmada da öğretmenler derslerin kazanımları destekleyen bir içeriğe sahip olduğunu düşünmektedir. Çakmak ve Taşkıran (2017) sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA platformuna yönelik görüşlerine yer verdiği çalışmasında da kazanımların işlenişinde kullanılan materyallerin bilginin kalıcılığını sağladığı sonucuna ulaşmıştır. EBA TV Türkçe derslerini izleyen ortaokul öğrencilerinin dersleri yararlı bulduğu ortaya konmuştur (Aydın, 2020). Özkanal vd. (2020) de çalışmasında öğretmen adaylarının EBA TV derslerini olumlu değerlendirdiğini ve materyal kullanımı konusunda öğretmen adayları için EBA TV'deki etkinliklerin önemli olduğunu ifade etmiştir. Bu çalışma kapsamında öğretmen adayları EBA TV derslerini anlatan öğretmenlerin kullandıkları beden dili, konuşma biçimi, ses tonu gibi iletişim yöntemlerini olumlu değerlendirmişlerdir. Fidan vd. (2016) EBA TV'deki derslerin sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre derslere ilgiyi artırdığını ifade etmiştir. EBA TV'de ders anlatan öğretmenlerin konuşma hızı, öğrenci düzeyine uygun olup; derslerin yeterince örnekle desteklendiği ortaya konmuştur (Kurnaz vd., 2020).

EBA TV derslerinin iyi bir öğrenme ortamı yaratmadığını düşünen öğretmen adayları da (3) vardır. Gürdamar vd. nin (2020) çalışmasında EBA'da karşılıklı etkileşimin olmaması EBA'nın dezavantajları arasında gösterilmiştir. Ancak şunu da unutmamak gerekir ki sanal platformlardan memnuniyeti öğrenme sürecini çevre, ortam, öğretim üyeleri, teknoloji, sistem tasarımı ve öğrenme stilleri dahil olmak üzere birçok faktör etkilemektedir (Gholipour vd., 2020).

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının EBA TV sosyal bilgiler derslerinde anlatım, soru-cevap gibi yöntemlerin dışına çıkılması; diğer öğretim yöntem ve tekniklerine de yer verilmesi, kazanımlarla ilişkili kısa film, oyun gibi etkinliklerin konulması öğretmen adayları tarafından önerilmektedir. Bu bulgular Osmanoğlu'nun (2020) çalışmasında elde edilen bulgularla uyumaktadır. EBA TV derslerinde farklı yöntem ve tekniklerin işlenmesi hem de öğretmen adaylarının bu yöntemlerin kazanımlara uyarlanışını anlamaları için yararlı olabilecektir.

KAYNAKÇA

- Anderson, T., & Dron, T. (2011). Three generations of distance education pedagogy. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 12(3), 81-97. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v12i3.890>
- Andoh, R. P. K., Appiah, R., & Agyei, P. M. (2020). Postgraduate distance education in University of Cape Coast, Ghana: Students' perspectives. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 21(2), 118-135. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v21i2.4589>
- Baysal, E., Ocak, G. & Ocak, İ. (2020). Covid-19 salgını sürecinde okul öncesi çocuklarının EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin ebeveyn görüşleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(2), 185-214. <https://doi.org/10.47615/issej.835211>
- Bates, A. W. (2015). *Teaching in a digital age*. Open Educational Resources Collection. 6. University of Missouri, St. Louis. <https://irl.umsl.edu/oer/6/>
- Berg, G. A., & Simonson, M. (2016). *Distance learning*. Encyclopædia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/distance-learning> (Erişim Tarihi: 03.02.2021).
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye'de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.
- Bozkurt, A. (2019). Vizyon 2023: Türkiye'de açık ve uzaktan öğrenme alanında somut ve soyut teknolojiler bağlamında eğilimler. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 43-64.
- Coeckelbergh, M. (2020). The postdigital in pandemic times: A comment on the Covid-19 crisis and its political epistemologies. *Postdigital Science and Education*, 2, 547-550.
- Çakın, M. & Külekçi-Akyavuz, E. (2020). Covid-19 süreci ve eğitime yansması: Öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 165-186.
- Çakmak, Z. & Taşkıran C. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin perspektifinden eğitim bilişim ağı (EBA). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 284-386.
- Demir D., Özdiç, F. & Ünal, E. (2018). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) portalına katılımın incelenmesi, *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 407-423. <https://doi.org/10.17556/erziefd.402125>
- Demirel, Ö. (2012). *Eğitim sözlüğü* (5. baskı). Pegem Akademi.
- Düzgün S. & Sulak, S. E. (2020). Öğretmen adaylarının Covid-19 pandemisi sürecinde uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim*, 49(1), 619-633. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787874>
- Er Türküresin, H. (2020). Covid-19 pandemi döneminde yürütülen uzaktan eğitim uygulamalarının öğretmen adaylarının görüşleri bağlamında incelenmesi. *Milli Eğitim*, 49(1), Özel Sayı, 597-618. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787509>
- Erdağı Toksun, S. (2019). Okul öncesi öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları. *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 1-9. <https://doi.org/10.30900/kafkasegt.657615>
- Eti, İ. & Karaduman, B. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinin öğretmen adaylarının mesleki yeterlikleri açısından incelenmesi. *Milli Eğitim*, 49(1), 635-656. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787238>
- Fidan, N. K., Erbasan, Ö. & Kolsuz, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA)'ndan yararlanmaya ilişkin görüşleri. *Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(46), 626-637. <https://doi.org/10.17719/jjsr.20164520642>
- Genç, S. Z., Engin, G. & Yardım, T. (2020). Pandemi (Covid-19) sürecindeki uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin lisansüstü öğrenci görüşleri, Covid-19 süreci ve eğitime yansması: Öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 134-158. <https://doi.org/10.33418/ataunikkefd.782142>
- Gholipour Mofrad Dashtaki, D., Mohammadi, A., Zolfaghari, M., Imani, S., & Tahmasebian, S. (2020). The relationship of satisfaction and usage of virtual learning facilities with learning style in medical, health, and operating room students. *Strides in Development of Medical Education*, 17(1), 1-6. <https://doi.org/10.22062/sdme.2020.91007>
- Görgülü-Arı, A. & Hayır-Kanat, M. (2020). Covid-19 (Koronavirüs) üzerine öğretmen adaylarının görüşleri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Salgın Hastalıklar Özel Sayısı*, 459-492.
- Günbaş, N., & Gözüküçük, M. (2020). Views of elementary school children's parents about distance education during the Covid-19 pandemic. *Sakarya University Journal of Education*, 10(3), 686-716. <https://doi.org/10.19126/suje.789705>
- Gürdamar, T. N., Şehirli, A. Ş. & Ünal-Topçuoğlu, F. (2020). Uzaktan eğitim sürecinde kullanılan EBA'da yer alan Türkçe dersi okuma becerisi ile ilgili öğretmen görüşleri. *International Journal of Language Academy*, 8(4), 168-186. <https://doi.org/10.29228/ijla.43952>
- Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). *The difference between emergency remote teaching and online learning*. <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning> (Erişim Tarihi: 8/11/2021).

- Haşiloğlu, M. A., Durak, S. & Arslan, A. (2020). Covid-19 uzaktan eğitim sürecinde fen bilimleri şube rehber öğretmenlerinin gözünden öğretmen, öğrenci ve velilerin değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(3), 214-239. <https://doi.org/10.47714/uebt.811306>
- Kaçan, A. & Gelen, İ. (2020). Türkiye'deki uzaktan eğitim programlarına bir bakış. *Journal of Education Science and Technology*, 6(1), 1-21.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim* (1. baskı). Pegem A Yayıncılık.
- Keskin, M. & Özer, K. D. (2020). Covid-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67.
- Kurnaz, A., Kaynar, H., Barışık, C. & Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Millî Eğitim*, 49(1), 293-322.
- Kuşdemir, Y., Bulut, P. & Uzun, E. B. (2020). Okuma kültürü üzerine bir inceleme: Öğretmen adayları örneği. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 8(21), 74-90.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. S. Turan). Nobel Akademik Yayıncılık. (Orijinal yayın tarihi 1998).
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2020a). <https://www.meb.gov.tr/uzaktan-egitimle-ilgili-surec-hafta-ici-simulasyonlarla-anlatilacak/haber/20513/tr> (Erişim Tarihi: 06/02/2021).
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2020b). <http://yegitek.meb.gov.tr/www/sayilarla-uzaktan-egitim-23-mart-15-mayis-2020/icerik/3047> (Erişim Tarihi: 06/02/2021).
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2020c). <http://yegitek.meb.gov.tr/www/sss.php> (Erişim Tarihi: 06/02/2021).
- Moçoşoğlu, B. & Kaya, A. (2020). Koronavirüs hastalığı (Covid-19) sebebiyle uygulanan uzaktan eğitime yönelik öğretmen tutumlarının incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 2(1), 15-43.
- Moore, M. G., & Kearsley, G. (2012). *Distance education: A systems view of online learning*. Wadsworth Publishing.
- Osmanoğlu, A. E. (2020). Social studies teachers' views on televisional distance education. *Journal of Current Researches on Educational Studies*, 10(1), 67-88.
- Özkanal, Ü., Yüksel, İ., & Başaran-Uysal, B. Ç. (2020). The pre-service teachers' reflection-on-action during distance practicum: A critical view on EBA TV English courses. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(4), 1347-1364.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. Ed. M. Bütün & S. B. Demir, 2. Baskı). Pegem Akademi.
- Şahin, M. & Erman, E. (2019). Tarih dersi öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'na (EBA) ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 49, 256-275.
- Telli Yamamoto, G. & Altun, D. (2020). Koronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34. <https://doi.org/10.32329/uad.711110>
- Utomo, M. N. Y., Sudaryanto, M., & Saddhono, K. (2020). Tools and strategy for distance learning to respond COVID-19 Pandemic in Indonesia. *Ingénierie des Systèmes d'Information*, 25(3), 383-390.
- Yılmaz İnce, E., Kabul, A., & Diler, İ. (2020). Distance education in higher education in the COVID-19 pandemic process: A case of Isparta Applied Sciences University. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES)*, 4(4), 343-351.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yolcu, H. H. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinde sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim deneyimleri. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 237-250.
- Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK). (2020a). <https://covid19.yok.gov.tr/Documents/alinan-kararlar/02-coronavirus-bilgilendirme-notu-1.pdf> (Erişim Tarihi: 06/02/2021).
- Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK). (2020b). <https://covid19.yok.gov.tr/Documents/alinan-kararlar/03-uzaktan-egitime-iliskin-alinan-karar.pdf> (Erişim tarihi: 06/02/2021).

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

Epidemics throughout human history have affected economic, social and cultural life. The Covid 19 outbreak also affected education. Several measures were taken to reduce the rate at which the outbreak spread. One of the measures taken to prevent people from coexisting en masse was the closure of schools and the implementation of distance learning. National Education Minister enriched the Education Information Network platform and TRT and EBA Primary School, Secondary School and high school channels were established. 4 of the faculties of education in this process. class students also completed their internship practices by following these channels. this study is based on the social studies teaching of distance education in the epidemic process 4. it was designed to provide students with their views on how it affects their teaching professional competence. Social studies teaching of distance education in the epidemic process 4. the subproblems of this study, which was conducted in order to reveal the opinions of the class students about how it affects their professional competence in teaching, are as follows:ur:

- 1- Social studies teaching 4. what is the frequency of classroom students watching field classes during the epidemic process?
- 2- Social studies 4. what is the frequency of reading publications for the professions of class students?
- 3- Epidemic process social studies 4. how did it affect the field competence of the students in the classroom?
- 4- Epidemic process social studies 4. how did it affect the professional competence of the students in the classroom?
- 5- Social studies in the epidemic process 4.what are the thoughts of the students about the EBA TV social studies course?
- 6- Social studies 4. what are the suggestions of the class students for the EBA TV Social Studies course to be more effective?

2. METHOD

One of the qualitative research methods used in the study is the case study pattern. In the study, the group of participants studied at the faculty of education of a state university in the academic year 2020-2021 social studies teaching 4.the class consists of students. Prospective teachers voluntarily participated in the study. The purposeful sampling technique was applied to determine the participant group. 15 female and 9 male prospective teachers participated in the study. 62.5% (15) of the respondents reside in the city; 25% (6) reside in the village and 12.5% (3) reside in the town. In the research, data were collected using a semi-structured interview form. The literature was used to create interview questions. During the epidemic process, data were collected not by face to face with teacher candidates, but by voice interviews over a public network connection. It was emphasized that the interview covers only the fall semester of the 2020-2021 academic year; they were asked to make their evaluations in this direction. Within the framework of the research carried out, permission was obtained from the Ethics Committee of Manisa Celal Bayar University Social and Humanities Research and Publication. The interview forms obtained were analyzed by content analysis method. During the analysis process, the statements under the theme headings contained in the interview form were read several times by the researcher for each participant, and similar expressions (code) were classified. Then, appropriate categories (sub-themes) were created for these expressions. Each category is given under the previously determined theme headings. The codes for themes, categories and categories are presented in Fig. In addition, the frequency values of the categories and the representation used for each code are indicated on the figures. Credibility was achieved by transferring excerpts from the participants' own statements.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

It turned out that during the epidemic, pre-service teachers followed the distance education courses given at the faculty where they were educated. During the epidemic, the frequency of reading the publications related to the profession of teacher candidates was found to be quite low. It is known that reading habits are generally low in our country. However, it can be thought that sufficient time can be allocated for reading during the epidemic when it is mandatory to stay at home. However, since the pre-service teachers are senior students, it can be thought that their preparation for KPSS in this process may have affected their reading frequency. However, it is a negative situation in the process of educating them that the pre-service teachers who go to the last year do not read for their profession. Pre-service teachers think that their field qualifications were negatively affected during the epidemic. In the light of the results obtained, it can be recommended to carry out new studies on the factors that reduce student proficiency in distance education and to increase the quality of distance education. In order for the students to be less affected by distance education in this process, teaching staff can be trained on the methods, techniques and strategies to be applied in distance education processes. As a matter of fact, even if the epidemic is over, it can

be thought that the distance education process can continue to support face-to-face education. For this reason, it may be necessary to prepare for the possible changing functions of schools after the epidemic. Technical infrastructure and trained teachers should be provided in universities so that they can go beyond face-to-face and traditional teaching methods and become more competent in the field of digital learning. In this process where digitalization has become widespread, it seems necessary to equip employees at all levels of education with digital literacy skills in the field of education. Social studies teacher candidates think that they could not develop their skills for the teaching profession during the epidemic period. Pre-service teachers attending the fourth grade took the practical part of the courses that prepared them for the profession, such as school experience and teaching practice, under the supervision of branch teachers who guided them in secondary schools affiliated to the Ministry of National Education. It is seen that the epidemic negatively affected the pre-service teachers' ability to gain school experience. More than half of the teacher candidates who tried to gain school experience by watching social studies lessons on TRT EBA TV during the epidemic period found these lessons useful in teaching learning outcomes and material use. In this study, it was suggested that social studies teacher candidates should go beyond the methods such as narration, question and answer in EBA TV social studies lessons, use other teaching methods and techniques, and use activities such as short films and games related to course outcomes.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 01/04/2021

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-52832

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Araştırmacı araştırmanın tasarlanması, yöntemin belirlenmesi, geçerlilik, güvenilirlik, veri analizi, raporlaştırma gibi araştırma sürecinin tüm aşamalarında yer almıştır (katkı oranı %100).

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada kişi, kurum veya kuruluşla bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.